

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра економіки і бізнесу

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
доц. Сергій КОСТОРНОЙ
«27» серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Е&Б
доц. Лариса БОЛТЯНСЬКА
«15» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МАКРОЕКОНОМІКА»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 072 !Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»
(на основі повної загальної середньої освіти)

Факультет економіки та бізнесу

2024 – 2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» (на основі повної загальної середньої освіти). Запоріжжя, ТДАТУ. 12 с.

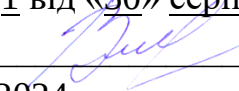
Розробник: к.е.н., доцент Почерніна Н.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки і бізнесу
Протокол № 1 від 15 серпня 2024 року

Завідувач кафедри Е&Б Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» (на основі повної загальної середньої освіти) для ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 1 від «30» серпня 2024 року

Голова, доц. Юлія ВОРОНІНА

«30» серпня 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов’язкова	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 2 год. самостійна робота студента – 7,1 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	10 год.
		Семінарські заняття	0
		Самостійна робота	100 год.
		Фірма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета полягає у формуванні системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

Завданнями дисципліни є:

- вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки,
- набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність. ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро - та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

Програмні результати навчання:

РН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем

РН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем

РН12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

РН13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

PH14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

PH16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

PH21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

PH23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

PH26. Обґрунтовувати джерела фінансового забезпечення діяльності на мікро-, макро й мезорівні та оцінювати ефективність їх використання.

Soft skills: діяти соціально відповідально і свідомо, виконувати усі завдання у визначений термін, виявляти творчий підхід до виконання завдань

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування».

Перелік навчальних дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти «Макроекономіка»: «Податкова система 1,2»

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Макроекономічні підходи до характеристики ринків».

ТЕМА 1 Макроекономіка як наука

[2, тема 1]; [3, розділ 1]; [4, п. 1, 2, 10]

Макроекономіка. Предмет макроекономіки. Фундаментальна суперечність людства. Ефективність економіки. Національна економіка. Позитивна макроекономіка. Нормативна макроекономіка. Повна зайнятість ресурсів. Повний обсяг виробництва. Економічна система. Агреговані параметри економічної системи. Економічне моделювання. Економічна змінна. Екзогенні змінні. Ендогенні змінні. Змінні запасу. Змінні потоку. Модель кругообігу. Закрита приватна економіка. Закрита змішана економіка. Відкрита змішана економіка. Фінансовий ринок. Економічна політика.

ТЕМА 2 Макроекономічні показники в системі національних рахунків

[1, п. 1.1, 1.2]; [2, тема 2]; [3, розділ 2]; [4, п.12]

Валовий внутрішній продукт. Кінцева продукція. Проміжна продукція. Додана вартість. Чистий експорт. Валовий національний продукт. Чистий національний продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Використовуваний дохід. Номінальний ВВП. Реальний ВВП. Індекс цін. Інфлювання та дефлювання ВВП. Баланс народного господарства. Система національних рахунків. Імпутована вартість. Економічна операція. Резиденти економіки. Економічна територія.

ТЕМА 3 Товарний ринок

[1, тема 2]; [2, тема 3]; [3, розділ 4]; [4, тема 11]

Сукупний попит, його цінові та нецінові фактори. Сукупна пропозиція, її цінові та нецінові фактори. Макроекономічна рівновага: короткострокова, довгострокова, подвійна Шоки попиту та пропозиції. Стабілізаційна політика. Ефект храповика. Потенційний ВВП.

ТЕМА 4 Ринок праці

[1, тема 3.4]; [2, тема 4.3]; [3, розділ 3]; [4, тема 13]

Ринок праці. Праця. Робоча сила. Попит на робочу силу та її пропозиція. Економічно активне та економічно неактивне населення. Зайняті. Безробітні. Фактичне, природне та циклічне безробіття. Рівень фактичного та природного безробіття. Закон Оукена. Втрати від безробіття. Державна політика зайнятості: активна та пасивна. Заробітна плата: номінальна і реальна.

ТЕМА 5 Грошовий ринок

[1, тема 4]; [2, тема 9]; [3, розділ 5]; [4, тема 14]

Грошовий ринок. Грошова маса. Грошові агрегати. Депозити. Ліквідність. Попит на гроші. Пастка ліквідності. Пропозиція грошей. Крива LM. Обов'язкові резерви банку. Надлишкові резерви банку. Процентна ставка. Номінальна процентна ставка. Реальна процентна ставка. Депозитний мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор. Грошова база. Грошово-кредитна політика. Норма обов'язкового резервування. Операції на відкритому ринку. Облікова ставка

ТЕМА 6 Інфляційний механізм

[1, п. 3.2, 3.3]; [2, тема 5]; [3, розділ 6]; [4, тема 13]

Інфляція. Дефляція. Дезінфляція. Стагфляція. Рівень інфляції. Темп інфляції. Інфляція попиту. Інфляція пропозиції. Помірна, галопуюча інфляція. Гіперінфляція. Збалансована і незбалансована інфляція. Відкрита і прихована інфляція. Інфляційна спіраль «ціни – заробітна плата». Інфляційний податок. Сеньйораж. Крива Філіпса: рання та короткострокова. Антиінфляційна політика. Коефіцієнт дезінфляційних втрат.

Змістовий модуль 2. «Поведінка суб'єктів макроекономіки»

ТЕМА 7 Особливості макроекономічного аналізу споживання та інвестування

[1, 1.3, 1.4]; [2, тема 7.2, 7.3, 7.5]; [3, розділи 7, 8]; [4, тема 12]

Споживання. Заощадження. Середня схильність до споживання та до заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Пороговий дохід. Недоходні фактори споживання та заощадження. Інвестиції. Валові та чисті інвестиції. Автономні та індукційовані інвестиції. Державні і приватні інвестиції. Прямі та портфельні інвестиції. Реальні та фінансові інвестиції. Відновлювальні інвестиції. Акселератор. Сукупний попит на інвестиції. Сукупні та національні

заощадження. Заощадження держави. Валові приватні заощадження. Заощадження домогосподарств. Заощадження підприємств. Парадокс ощадливості.

ТЕМА 8 Сукупні витрати і ВВП

[1, 1.5, 5]; [2, теми 7.1, 7.4]; [3, розділ 9]; [4, тема 13]

Сукупні витрати. Заплановані витрати. Фактичні витрати. Рівноважний обсяг виробництва. Мультиплікатор автономних витрат. Простий податковий мультиплікатор. Гранична схильність до імпорту. Рецесійний розрив. Інфляційний розрив. Фіскальна політика. Державні видатки. Податки. Гранична податкова ставка. Дискреційна фіскальна політика. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні (вмонтовані) стабілізатори. Крива Лафера.

ТЕМА 9 Держава в системі макроекономічного регулювання

[1, тема 5]; [2, теми 6, 8]; [3, розділ 11]; [4, тема 14]

Державне регулювання економіки. Бюджетне сальдо. Бюджетний дефіцит. Фактичний дефіцит. Структурний дефіцит. Циклічний дефіцит. Бюджетний профіцит. Державний борг. Внутрішній державний борг. Зовнішній державний борг. Обслуговування боргу. Тягар боргу. Боргова криза. Соціальна політика. Бідність. Межа бідності. Рівень бідності. Глибина бідності. Крайня форма бідності. Крива Лоренця. Прожитковий мінімум. Споживчий кошик. Мінімальна заробітна плата. Система соціального захисту.

ТЕМА 10 Зовнішньоекономічна діяльність

[2, теми 11, 12]; [3, розділ 12]

Міжнародні економічні відносини. Теорія абсолютних переваг у зовнішній торгівлі. Теорія порівняльних переваг. Теорема Гекшера - Оліна. Умови торгівлі. Правило розподілу вигод від зовнішньої торгівлі. Платіжний баланс. Мито. Адвалерне мито. Специфічне мито. Компенсаційне мито. Квота. Демпінг. Торговельне ембарго. Протекціонізм. Фритредерство. Валютний курс. Валютна котировка. Номінальний курс. Реальний курс. Валютна політика. Ревальвація. Девальвація. Валютна інтервенція. Мала відкрита економіка. Модель Мандела-Флемінга.

ТЕМА 11 Економічна динаміка

[1, 6]; [2, тема 4.1, 4.2]; [3, розділ 10]; [4, тема 13]

Коливання ділової активності. Економічний цикл. Економічне зростання. Екстенсивне зростання. Інтенсивне зростання. Темп росту ВВП. Темп приросту ВВП. Неокейнсіанські моделі зростання. Неокласичні моделі зростання. Теорія Р. Солоу. Стійкий рівень капіталоозброєності праці. Вибуття капіталу. Золоте правило нагромадження. Загальна економічна рівновага.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість годин				Бали
			лек	сем	прак	срс	
Змістовий модуль 1 «Макроекономічні підходи до характеристики ринків»							
1	Лекція 1	Тема 1 Макроекономіка як наука	1				
		Тема 2 Макроекономічні показники в системі національних рахунків	1				
	Самостійна робота	Опрацювати лекційний матеріал за темами 1, 2				8	
2	Практичне заняття 1	Особливості макроекономічного аналізу			2		7,5
	Самостійна робота	Опрацювати методику виконання практичного, вивчити глосарій, виконати тести на порталі до ПР1				8	3,9
3	Лекція 2	Тема 3 Товарний ринок	1				
		Тема 4 Ринок праці	1				
	Самостійна робота	Опрацювати лекційний матеріал за темами 3, 4				8	
4	Практичне заняття 2	Характеристика товарного ринку та ринку праці			2		7,5
	Самостійна робота	Опрацювати методику виконання практичного, вивчити глосарій, виконати тести на порталі до ПР2				8	3,3
5	Лекція 3	Тема 5 Грошовий ринок	1				
		Тема 6 Інфляційний механізм	1				
	Самостійна робота	Опрацювати лекційний матеріал за темами 5, 6 вивчити глосарій, виконати тести на порталі по темам 5 та 6				8	2,8
6	Самостійна робота	Підготовка до ПМК1 за темами 1 - 6				8	

7	ПМК 1	Підсумковий модульний контроль змістового модуля № 1				2	10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.			6	0	4	50	35
<i>Змістовий модуль 2 «Поведінка суб'єктів макроекономіки»</i>							
8	Практичне заняття 3	Взаємозв'язок споживання, заощаджень та інвестицій на макрорівні			2		5
	Самостійна робота	Опрацювати методику виконання практичного, вивчити глосарій, виконати тести на порталі до ПР3				8	2,8
9	Лекція 4	Тема 8 Сукупні витрати і ВВП	1				
		Тема 9 Держава в системі макроекономічного регулювання	1				
	Самостійна робота	Опрацювати лекційний матеріал за темами 8, 9				8	
10	Практичне заняття 4	Механізм державного регулювання економіки			2		5
	Самостійна робота	Опрацювати методику виконання практичного, вивчити глосарій, виконати тести на порталі до ПР4				8	3,3
11	Лекція 5	Тема 10 Зовнішньоекономічна діяльність	1				
		Тема 11 Економічна динаміка	1				5
	Самостійна робота	Опрацювати лекційний матеріал за темами 8, 9				8	
12	Практичне заняття 5	Результати ЗЕД та економічної динаміки			2		5
	Самостійна робота	Опрацювати методику виконання практичного, вивчити глосарій, виконати тести на порталі до ПР5				8	3,9

13	Самостійна робота	Підготовка до ПМК2 за темами 7 - 11				8	
14	ПМК 2	Підсумковий модульний контроль змістового модуля № 2				2	10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			4	0	6	50	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.			10	0	10	100	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

ПМК 1

1. Предмет макроекономіки, її об'єкти та суб'єкти.
2. Функції та методи макроекономіки
3. Історія розвитку макродосліджень
4. Розвиток систем національного рахівництва
5. Основні показники Системи національних рахунків.
6. Роль цін в обчисленні макропоказників
7. Сукупний попит та його чинники
8. Сукупна пропозиція та її характеристика
9. Рівновага моделі AD-AS та її зміни
10. Особливості ринку праці та формування його рівноваги
11. Зайнятість та безробіття як явища ринку праці та їх наслідки
12. Особливості функціонування грошового ринку
13. Грошово-кредитне регулювання економіки
14. Сутність, види та чинники інфляції
15. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика

ПМК 2

- 1 Споживання та заощадження як складові доходу
- 2 Моделі поведінки споживача в макроаналізі
- 3 Сутність та структура інвестування
- 4 Чинники інвестиційного попиту
5. Кейнсіанські моделі «витрати - випуск» та «інвестиції - заощадження»
6. Модель «витоки – ін'єкції» та модель мультиплікатора витрат і податків
7. Роль держави у змішаній економіці
8. Ефективність бюджетно-податкової та монетарної політики
- 9 Соціальна політика держави та її значення
10. Участь країни в міжнародних економічних відносинах
11. Теорії міжнародної торгівлі
12. Зовнішньоторговельна політика держави
13. Валютний ринок та валютна політика
14. Коливання ділової активності та загальна макроекономічна рівновага

15. Моделі економічного зростання та проблеми його забезпечення

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі проведення лекційних та практичних занять з навчальної дисципліни МЕ: лекції з використанням мультимедійних презентацій, робота в малих групах, виконання проблемних завдань, розв'язування задач.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бажал Ю. М. Макроекономіка. Конспект лекцій : навч. посіб. / Ю.М. Бажал. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Електрон. дані. – Київ : НаУКМА, 2024. – 41 с.
2. Шинкар В.А., П'ясецька-Устич С.В МАКРОЕКОНОМІКА : ТЕОРІЯ І ПРАКТИКУМ / Шинкар В.А., П'ясецька-Устич С.В. – Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2020. – 480 с
3. Макаренко М. І. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с.
4. Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня – бакалавр, галузей знань – 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальностей 075 Маркетинг, 281 Публічне управління та адміністрування, освітні програми – Промисловий маркетинг, Адміністративний менеджмент, Електронне урядування. / уклад. О.І. Андрусь. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,85 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 325 с.

Допоміжна:

5. Макроекономіка та мікроекономіка: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. Для студ. денної та заочної форм навчання першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. В. Шашина. Електронні текстові дані (1 файл: 222 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 88 с.
6. Макроекономіка: Практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спец. за спеціальностями 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. С. О. Тульчинська, Н. М. Покровська. – Електронні текстові дані (1 файл: 4,5 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 154 с. – Назва з екрана.
7. Макро- і мікроекономіка [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" освітньої програми "Публічне управління" першого

(бакалаврського) рівня / уклад. М. С. Бріль, О. О. Єрмоленко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 48 с.

8. Посилкіна О. В., Баєва О. І. Макроекономіка. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти, які навчаються за економічними спеціальностями. – Х.: НФаУ, 2018. – 227 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ

<https://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=549>

2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>